

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД НА
РЕКТОРА НА МУ-ВАРНА № Р-109-205/02.03.2018 г.**

С Т А Н О В И Щ Е

относно дисертационен труд за присъждане
на научна степен „Доктор на науките”,
професионално направление 7.1. „Медицина”,
научна специалност „Медицина на бедствените ситуации”

Автор на дисертационния труд: доц. д-р Ростислав Стефанов Костадинов, дм

Тема: „Оптимизиране обмена на медицинска информация при бедствени ситуации”

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка.

Становище от: проф. д-р Николай Панайотов Чобанов, дм, пенсионер

Становището е изготвено в съответствие с чл. 53, ал. 2 и 3 от Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет-Варна.

Дисертационният труд на доц. Костадинов е посветен на един от съществените аспекти на мероприятията по ликвидиране на последствията от бедствените ситуации (БС), а именно събирането, анализа, обработката и обмена на медицинска информация в условия на заплашващо или настъпило бедствие. Безспорен факт е, че при ликвидиране на последствията от БС на преден план изпъква именно максимално ефективното използване на недостигащите в първите часове медицински сили и средства, което може съществено да подобри оказването на медицинска помощ на пострадалите. В обмена на важната за медицинското осигуряване на бедствените ситуации (МОБС) информация, съществена е ролята има всеки, който допринася за намирането и насоченото предаване на данни от огнището на поражение в най-кратък времеви интервал. По-бързото получаване на достоверна информация относно необходимите медицински сили и средства за спасяване живота и съхраняване на здравето на пострадалите ще повиши адекватността и постигнатите резултати от МОБС. Ето защо, въпросът за оптимизиране обмена на медицинска информация при БС има

решаващо значение за ефективното ликвидиране на последствията от тях, проблем на който е посветен трудът на доц. Костадинов.

Наблюдаваното в последните десетилетия повишаване на честота и тежестта на БС, както и на последиците от тях, прави научния труд **особено актуален**. Тази актуалност се обуславя и от продължаващия и задълбочаващ се недостиг в ресурсното осигуряване (кадрово и материално-техническо) на редица медицински звена, което пък определя **необходимостта** от разработването на подобен научен труд.

Докторатът е разработен на 444 страници и съдържа: увод – 8 стр.; обзор на литературата – 64 стр.; цел, задачи и методи на изследването – 4 стр.; пет глави собствени проучвания и анализ на резултатите – 303 стр.; обсъждане, общи изводи и предложения – 20 стр.; приноси и публикации – 4 стр.; книгопис, включващ 385 литературни източника. Трудът е онагледен с 53 фигури, 31 диаграми и 3 таблици. Приложенията към него са оформени като самостоятелен свитък от 90 стр. Считам, че така представената **структура** съответства на изискванията на ППЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет - Варна.

Литературният обзор е значителен по обем и е разработен въз основа на 88 източника на кирилица и 297 на латиница, като голямата си част от тях (около 60 %) са от последните 10 години.

Приемам, че в известна той степен има приносен характер, тъй като докторантът задълбочено е анализирал причинно-следствените връзки и на тази основа е доказал влиянието на процесите движещи развитието на нашето общество върху честотата на БС и тежестта на последиците от тях. Прецизен е и анализът на наблюдаваните тенденции в медицинската общност и в частност на процесите протичащи в спешната медицинска помощ у нас. Приносен характер имат и изведените заключения относно влиянието на тези процеси върху МОБС – за първи път наблюдаваните тенденции са разгледани от гледна точка на планиращите и управляващите МОБС. Отново за първи път в литературния обзор развитието на информационните технологии е анализирано във връзка с възможностите за подобряване на медицинското осигуряване. Задълбоченото проучване на литературните източници позволява на доц. Костадинов да определи основните предизвикателства пред МОБС и да формулира възможно решение за оптимизирането му, което да формулира като цел на дисертационния си труд.

Изложеното ми дава основание да заключа, че доц. Костадинов е проучил задълбочено съвременното състояние на проблема, което му е позволило да определи **целта** на своето научно изследване. По моя оценка тя би могла да бъде още по-допре формулирана. Във връзка с осъществяване на научното изследване, авторът е определил и дванадесет **задачи, които са адекватни на поставената цел** и допринасят за нейното постигане.

Използваните от доц. Костадинов **методи на научно изследване** са добре подбрани, точно използвани и дават основание да приема получените резултати за напълно достоверни. Прецизният подбор на въпроси в проведената анкета, както и аргументираното разпределяне в групи на участниците, позволява на автора въз основа на статистически обработените резултати да разработи учебни програми, контролни листове и теоретична обосновка на интерактивна платформа, които се явяват освен чисто научно-теоретични, но и лесно приложими в ежедневната практика приноси.

Собствените проучвания са представени в **пет глави**, които завършват с „Обсъждане и обобщени изводи”. В тях са представени резултатите от проучването, които са задълбочено и сравнително интерпретирани. За получаване на необходимата информация, освен критичния прочит на съществуващите нормативни документи, задълбочено са анализирани резултатите от провежданото МОБС в различни страни, както и са прецизирани възможностите на огромен брой средства за комуникация и съвременни информационни технологии (ИТ) за подпомагане обмена на данни и информация от значение за МОБС. Получените резултати са творчески обобщени за да се изгради информационната система на МОБС (ИСМОБС), като са формулирани задачите, които всяко едно от звената трябва да изпълнява – от събиране, през анализ и обработка, до насочено изпращане и получаване на медицинска информация при БС. За да оцени нивото на готовност на така определените звена на информационната система за участие в обмена на медицинска информация, доц. Костадинов е провел специално организирано, репрезентативно проучване сред 1300 участници от различни страни. Респондентите обхващат представители на всички пет звена от информационната система на МОБС. Получените резултати са онагледени и анализирани, като всички изследвани показатели са представени посредством графики и таблици. За обработка на данните са използвани стандартните статистически пакети, приложни програми и офис-приложения. Всички анализи са изложени логично и последователно.

Като обобщение на обсъждането, в изводна форма са дефинирани проблемните области в МОБС на съвременния етап, като е предложено лесно приложимо решение, което ще отговори на повечето от съществуващите предизвикателства, чрез използването на интерактивна интернет/интранет базирана платформа за оперативно планиране и управление на обмена на медицинска информация за нуждите на МОБС. Следва да посоча, че тази платформа е адаптирана и за нуждите на базисно и надграждащо обучение, съобразено със специфичните потребности и възможности на различните звена от информационната система за обмен на медицинска информация.

В заключителния раздел **„Общи изводи и предложения”** въз основа на рекапитулация на получените резултати и целенасоченото им интерпретиране авторът представя 10 обобщени извода и 8 препоръки. Много подходящо те са изведени в отделна глава, което позволява да се открие значимостта на проведеното научно изследване. Именно тези изводи са основата на

целесъобразните предложения за оптимизиране обмена на медицинска информация при БС посредством използването на постиженията на съвременните ИТ и на изведените научно-теоретични и научно-практически приноси на дисертационния труд. Съвсем коректно доц. Костадинов е посочил **13 научно-теоретични и 8 приложни приноса**, които приемам без възражения. Безспорно най-същественият практичен принос е предложената интерактивна платформа за оптимизиране обмена на медицинска информация при БС, с което се постига целта на дисертационния труд.

Нямам съществени **критични бележки и препоръки** отнасящи се до стойността на дисертационния труд. Известни претенции бих предявил относно оформянето на книгописа при подреждането на литературата на латиница, което не е осъществено екзактно.

Представените единадесет заглавия във връзка с дисертацията отразяват определени етапи от разработването на труда. В три от тях доц. Костадинов е самостоятелен, в шест – водещ, а в останалите две – втори автор.

Авторефератът е разработен на 85 страници, съобразен е с изисквания на ППЗРАСРБ и съответства на съдържанието на дисертацията, като отразява точно основните постижения на дисертационния труд.

Заклучение. Обобщеното ми мнение е, че представеният от доц. Ростислав Костадинов труд е напълно завършен като научно изследване. Той е посветен на актуална тема, прецизен е в анализите и предлаганите организационни решения и не повтаря темата и съдържанието на труда му за придобиване на ОНС „доктор”. Самият труд се основава на оригинална теория, която чрез теоретично или емпирично обобщение предлага лесно приложимо в практиката решение на значим научен проблем, което е безспорен принос. Показаните задълбочени теоретични знания по специалността и способности за научни изследвания и теоретични обобщения с приложен характер напълно покриват изискванията за присъждане на научната степен „Доктор на науките” залегнали в ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане.

Изложеното по-горе ми дава основание да заявя следното становище – **да бъде присъдена научната степен „Доктор на науките”** на доц. д-р Ростислав Стефанов Костадинов, дм.

02.07.2018 г.

проф. д-р

(Н. ЧОБАНОВ, дм)